

بیت الاحد - حلالہ

زنگنه اصل

خوارص اعصاب انگریز

تألیف: مهندس علی رشیدیور

سرشناسه	:	رشیدیپور، علی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	زعفران اصلی و خواص اعجاب انگیز / تألیف علی رشیدیپور.
مشخصات نشر	:	مشهد: قلم آذین رضا، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۴ ص.؛ مصور (رنگی)؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	:	۱ - ۱۱ - ۶۵۳۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸ - ۶۰۰۰ تومان
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۲۸ - ۱۴۰؛ همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع	:	زعفران
موضوع	:	زعفران — کشت و اصلاح
موضوع	:	زعفران — مصارف درمانی
موضوع	:	زعفران — صنعت و تجارت
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ / ۷ / ۷۲ / ۵۸۳۲۱۷
رده بندی دیویی	:	۵۸۳/۳۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۸۳۳۳۲۰

زعفران اصلی و خواص اعجاب انگیز

نویسنده	:	مهندس علی رشیدیپور
ویراستار	:	غلامرضا تاتاری
ناشر	:	انتشارات قلم آذین رضا
صفحه آرای / طرح جلد	:	مجید محمدی
قطع	:	رقعی
لویت و سال چاپ	:	اول - ۱۳۹۱
تعداد صفحه	:	۴۴ صفحه
شمارگان / قیمت	:	۳۰۰۰ نسخه / ۶۰۰۰ تومان
چاپ و صحافی	:	دقت ۳۱۲۵ - ۵۲ (خط ۶)
شابک	:	۱ - ۱۱ - ۶۵۳۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸

مشهد - بلوار اندیشه - حاشیه خیابان رازی - ب ۲۱۲ «حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.»

تلفن: ۰۵۱۱ - ۶۶۲۲۳۲۷ - همراه: ۰۹۱۵۱۲۵۷۸۱۱ - ۰۹۱۵۱۰۶۸۶۳۹ - ۰۹۱۵۱۷۴۲۱۶

مراکز پخش: مشهد - پشت باغ نادری - گلچینه کتاب - پخش کتاب اصفری - ۲۲۵۵۳۹

خیابان خسروی نو - روبروی بازار سرشور - داخل بازار فرش - فروشگاه طویی - ۲۲۷۷۷۹۵

toubajannat@gmail.com

ارتباط با مؤلف:

هر گونه بهره برداری از این اثر منوط به اجازه کتبی از مؤلف می باشد.

فهرست مطالب

مقدمه

گفتار اول: زعفران از کاشت تا بسته بندی

فصل اول تاریخچه زعفران

واژه‌های مرتبط با زعفران

بررسی سیر تاریخی زعفران

زعفران در خراسان

زعفران در خارج از مرزهای ایران

زعفران در متون اسلامی

فصل دوم: کاشت، داشت و برداشت زعفران

زعفران در یک نگاه

مشخصات زعفران زراعی

رشد و نمو

آب و هوای مناسب زعفران

تهیه زمین

انتخاب پیاز و زمان کاشت

عملیات کاشت پیاز

عمر مفید مزرعه زعفران

اصلاح زعفران‌زار کهنه شده

مراقبت‌های زراعی

برداشت زعفران

خشک کردن زعفران

چند توصیه

فصل سوم: روشهای جداسازی زعفران از گل

زعفران دسته

زعفران پوشال

چگونگی تولید زعفران نگین

سرگل

چند فراورده جانبی

فصل چهارم: مشخصات یک زعفران خوب و روشهای مختلف مصرف

مشخصات زعفران خوب

مقایسه زعفران کهنه و تازه

روشهای مختلف استفاده از زعفران

فصل پنجم: تقلب در زعفران

تقلبهای رایج

۱- کم فروشی

آشنایی با واحدهای فروش مرسوم در بازار

۲- افزودن رنگهای شیمیایی به تارهایی شبیه زعفران

۳- عضلات رشته رشته حیوانات

۴- افزودن آب به زعفران

۵- افزودن مواد مختلف به زعفران

۶- مخلوط کردن خامه با کلاله (ریشه با سرگل)

فصل ششم: نگهداری مناسب زعفران

ظروف مناسب نگهداری زعفران

۶۹	نگهداری عمده زعفران
۷۱	بسته بندی و نگهداری جزئی زعفران
۷۳	تصاویر
۸۱	گفتار دوم: کاربردها، خواص و بازار
۸۳	فصل اول: کاربردهای زعفران
۸۴	مصارف خوراکی
۸۵	کاربردهای دارویی
۸۶	استفاده از قسمت‌های مختلف زعفران در تهیه
	رنگ‌های خوراکی و صنعتی
۸۶	استفاده از قسمت‌های مختلف زعفران در تغذیه دام
۸۹	فصل دوم: خواص دارویی و محدودیت‌های مصرف زعفران
۹۰	خواص دارویی زعفران
۹۳	خواص زعفران در اینترنت
۹۵	محدودیت‌های مصرف زعفران
۹۶	مقدار مناسب مصرف زعفران
۹۹	فصل سوم: بررسی عوامل مؤثر در قیمت زعفران
۱۰۰	۱- کمبود نزولات جوی (خشکسالی)
۱۰۱	۲- گرمای زیاد تابستان
۱۰۱	۳- سرمازدگی
۱۰۲	۴- صادرات
۱۰۲	۵- تغییرات آب و هوایی در دوران گلدهی
۱۰۳	۶- سطح زیر کشت
۱۰۵	فصل چهارم: پرسش‌های ما و پاسخ‌های بزرگان تولید و عرضه زعفران
۱۲۵	فهرست منابع
۱۲۷	تصاویر

مقدمه

حرف فراوان است، گفته‌اند و شنیده‌ایم که شادی‌آور است، لب‌های افسرده را به خنده وا می‌دارد، تسکین خیلی از دردهاست، برای معده و کبد خوب است و خلاصه اینکه اینقدر برای آن خواص گفته‌اند که به قول قدیمی‌ها باید به آن بگوییم :

«اکسیر طول عمر»

در جهان امروز زعفران هویت کاملاً ایرانی دارد؛ مانند پسته، فرش و خیلی چیزهای دیگر.

درآمد حاصل از کشاورزی در فرهنگ اسلامی ما از پاک‌ترین درآمدهاست : زمین را شخم می‌زنی، آبیاری می‌کنی، چشم به آسمان می‌دوزی، هر روز متناسب با دوره رشد محصول، عرق جبینت سراریز است و با هزار امید منتظری تا اینکه فصل برداشت برسد و خدا از خزانه بی‌منت خود اسباب روزی حلال و وسیع را برای توی کشاورز فراهم کند.

«زعفران» یا همان «سلطان ادویه جهان» آن هم از نوع ایرانی‌اش، یکی از محصولات تقریباً منحصر به فرد کشاورزی ایران است. در جهان امروز با تمام انحصار طلبی‌هایش که هر کشور سعی می‌کند با ترفندهای مختلف، بهترین‌های هر چیز را به نام خود مصادره کند، هنوز هر کجا صحبت از زعفران به میان آید، نام ایران هم به آن اضافه می‌شود و این یعنی: بدون شک زعفران ایران، بهترین زعفران جهان است.

آری، زعفران ایران چیز دیگری است؛ از دیرباز هم، چنین بوده است؛ اکنون هم همین طور، اما فرداها را دیگر نمی‌دانیم.

سرزمین زرخیز ایران از روزگاران کهن بزرگترین تولیدکننده زعفران جهان بوده و الان هم بزرگترین است. حدود ۹۶٪ زعفران دنیا در ایران تولید می‌شود.^۱ البته این عدد در منابع و گزارش‌های مختلف کم و زیاد می‌شود؛ ولی باز هم همه قبول دارند که بیشتر از نیمی از زعفران جهان در ایران تولید می‌شود.

مطالعات و پژوهش‌های مختلف نشان از پتانسیل زعفران برای کشت در مناطق مختلف دارد. اگرچه این یکی از مزیت‌های زعفران به شمار می‌رود، اما اگر با نگاه کارشناسی مورد توجه قرار بگیرد، می‌تواند پیامدهای نامناسبی به بار آورد. در بررسی و مطالعه سیر تاریخی زعفران می‌بینیم زمانی که این گیاه به مناطق کویری شرق کشور می‌رسد، عطر و بو و رنگش به بیشترین مقدار خود می‌رسد؛ و این نشانه تفاوت کیفیت زعفران تولیدی در مناطق مختلف کشور خودمان است.

در سال‌های اخیر شاهد ترویج کشت زعفران در مناطق مختلف کشورمان بوده‌ایم. فعالیتی که به نظر نمی‌رسد پشتش به تحقیقات علمی گرم باشد و فقط در حجاب وسوسه قیمت بالای چند سال پیش آن پناه گرفته است. من خود کشاورزانی از استان‌های قم، اصفهان، تهران، زنجان، گیلان، مرکزی، فارس، کرمان و... دیده‌ام

۱- محمد حسین سعیدی راد و علی مختاریان، اصول علمی-کاربردی کاشت، داشت و برداشت زعفران، تهران، انتشارات سروا و آوای مسیح، چاپ اول، ۱۳۸۸، صفحه ۹۱.

که اظهار داشته‌اند در شهرهایشان زعفران می‌کارند و به گفته بعضی از آنها تشکیلات متولی کشاورزی در استان هایشان در ترویج این محصول تلاش می‌کنند. البته ما به این عزیزان، صرف انجام چنین کاری خرده نمی‌گیریم و به آنان خسته نباشید هم می‌گوییم. اما نکته مهم که در اغلب موارد مهجور می‌ماند «مطالعات کارشناسی» است. در این مورد دو سؤال اساسی وجود دارد :

- آیا مطالعه علمی اقلیم‌های مختلف کشور و شناسایی مناطق مناسب‌تر برای

کشت این محصول صورت گرفته است؟

- آیا اولویت‌های مورد نیاز کشور به تولیدات مختلف کشاورزی و مقدار آن

بررسی و مشخص شده است؟

به طور کلی پیامدهای هر گونه بی‌توجهی در برنامه‌ریزی‌های تولید، ممکن است

خسارت‌های زیادی به ما تحمیل کند از جمله :

- کیفیت زعفران در همه مناطق کشور یکسان نیست. تولید زعفران با کیفیت

پایین و عرضه آن به بازارهای جهانی باعث بدنامی و در نتیجه بی‌ رغبتی جهانیان

به خرید «زعفران ایرانی» می‌شود.

- از نظر قابلیت‌های تولید محصولات کشاورزی و محدودیت‌های آن، کشت

گونه‌های مختلف گیاهی با همدیگر متفاوتند. به عبارت دیگر لزوم بکارگیری

تکنولوژی‌های جدید، محدودیت‌های آب، مساحت زمین کشاورزی و مؤلفه‌هایی از

این دست می‌تواند نقش تعیین کننده‌ای در انتخاب گیاه زراعی و باغی داشته باشد.

لذا لازم است با نگاه هدفمند این امر مورد مطالعه و تحقیق قرار گیرد.

به عنوان مثال گندم گیاهی است که در زمین‌های وسیع به راحتی با کمباین قابل برداشت است و برداشت زعفران فقط با دست صورت می‌گیرد. حال اگر زمین‌های وسیع در مناطق مستعد کشت گندم - که زعفرانی متوسط از آن بدست می‌آید- را زعفران بکاریم و در مناطق خرده مالکی هم گندم، چه رخ خواهد داد؟ بدون شک کاهش کمی و کیفی محصول و افزایش هزینه‌های تولید از پیامدهای حتی این کار است.

- تقاضای بازار برای هر جنسی، نامحدود نیست. اگر بی رویه چیزی را تولید کردیم، تأثیر منفی آن را در بازار خواهیم دید. چند سال پیش که تولید زعفران بدنبال افزایش ناگهانی سطح زیر کشت، بالا رفت، خیلی ارزان شد؛ به طوری که برداشت آن تقریباً مقرون به صرفه، نبود. در شهرستان فردوس، که از مناطق بومی کشت زعفران است کشاورزی از مردم خواسته بود؛ رایگان محصول زعفرانش را برای خود برداشت کنند؛ کسی پیدا نشد و زعفران در زمین ماند. با تراکتور مزروعاش را شخم زد. محصولات دیگر را هم نگاه کنید: سیب زمینی، گوجه فرنگی، پرتقال، خیار، پیاز و... در بعضی سالها باستانی مشابه دارند. یا اینقدر تولید کرده‌ایم که کسی نمی‌خرد، یا اینقدر کم است که کسی هم نتواند بخرد.

- رقابت در ترویج بی رویه کشت محصولات مختلف و اینکه کدام استان رشد کشاورزی بیشتری داشته باشد، می‌تواند باعث بوجود آمدن فضای هیجانی و غیر عقلانی شود و در چنین شرایطی مسئولان برای بالا بردن تولیدات کشاورزی از مسائل مهمی مثل حفاظت از محیط زیست غافل می‌شوند. در نتیجه جنگل‌های شمالی به مقدار زیادی از بین می‌رود. هر سال سیلاب‌های فراوان به مناطق مختلف

